

BØRNEKONVENTIONEN

FNs Konvention om Barnets Rettigheder

Børn og unge i hele verden har ret til at overleve, blive beskyttet og udvikle sig. Det fastslår Børnekonventionen – konventionen om barnets rettigheder – som FNs generalforsamling vedtog den 20. november 1989.

Børnekonventionen er verdens børns ”grundlov”, som sikrer børns ret til:

A:
at få opfyldt grundlæggende rettigheder (som f.eks. mad, sundhed og et sted at bo).

B:
at udvikles (via f.eks. skolegang, fritid og information).

C:
at blive beskyttet (mod f.eks. krig, vold, misbrug og udnyttelse).

D:
at have medbestemmelse (som bl.a. indflydelse, deltagelse og ytringsfrihed).

DANMARK RATIFICEREDE BØRNEKONVENTIONEN 19. JULI 1991.

Her følger en forenklet udgave af Børnekonventionens artikler:

Forsidefoto: UNICEF/HQ05-0029/Horner

ARTIKEL 1

Definitionen på et barn

Alle personer under 18 år, medmindre den nationale lovgivning fastsætter en lavere myndighedsalder.

ARTIKEL 2

Ligestilling og beskyttelse mod diskrimination

Princippet om, at alle rettigheder gælder for alle børn uden undtagelse. Statens forpligtelse til at beskytte børn mod alle former for diskrimination.

ARTIKEL 3

Sikring af barnets interesser

Samfundets forpligtelse til at sikre

barnets interesser, når der træffes beslutninger. Statens forpligtelse til at vedtage særlige regler, der beskytter barnet.

ARTIKEL 4

Opfyldelse af konventionens hensigter

Statens forpligtelse til at leve op til konventionens ord og hensigter.

ARTIKEL 5

Vejledning af forældre

Barnets ret til at få respekteret den forældrevejledning, som er mest hensigtsmæssig for barnets evner og udviklingsmuligheder.

Foto: UNICEF/Esben Harboe

ARTIKEL 6

Retten til livet

Barnets ret til livet og statens forpligtelse til at sikre barnets overlevelse og udvikling.

ARTIKEL 7

Navn og nationalitet

Barnets ret til navn og nationalitet fra fødslen.

ARTIKEL 8

Beskyttelse af identitet

Statens forpligtelse til at beskytte og om nødvendigt genskabe grundlæggende identitet (navn, nationalitet og familierelationer).

ARTIKEL 9

Forældres beskyttelse af barnet

Barnets ret til at bo sammen med sine forældre, medmindre dette skønnes uføreligt med barnets tarv. Barnets ret til at opretholde kontakt til begge forældre, hvis det lever adskilt fra den ene eller dem begge. Statens forpligtelse til at genskabe en sådan kontakt, hvis adskillelsen skyldes årsager iværksat af staten.

ARTIKEL 10

Familiesammenføring

Barnets og forældrenes ret til frit at

forlade et hvilket som helst land og rejse ind i deres eget land for at blive genforenet eller for at genskabe forældre-barn forholdet.

ARTIKEL 11

Kidnapning og tilbageholdelse

Statens forpligtelse til at forhindre og råde bod på kidnapning af børn i udlandet foretaget af forældre eller tredje part.

ARTIKEL 12

Retten til at udtrykke meninger

Barnets ret til at give udtryk for en mening og krav på, at denne mening respekteres.

ARTIKEL 13

Frihed til at udtrykke sig og til information

Barnets ret til at give udtryk for sine følelser og synspunkter, medmindre dette krænker andres rettigheder. Barnets ret til at søge, modtage og videregive information.

ARTIKEL 14

Frihed for tanke, samvittighed og religion

Barnets ret til frit at bestemme og praktisere sin tro. Statens forpligtelse til at respektere undervisningen i denne tro.

ARTIKEL 15

Foreningsfrihed

Barnets ret til at tilslutte sig eller medvirke til oprettelse af foreninger, medmindre dette krænker andres rettigheder.

ARTIKEL 16

Beskyttelse af privatlivet

Barnets ret til beskyttelse mod vilkårlig eller ulovlig indblanding i sit privatliv.

ARTIKEL 17

Mediernes rolle

Statens forpligtelse til at sikre barnet adgang til informationer fra et bredt udsnit af såvel nationale som internationale kilder.

ARTIKEL 18

Børneopdragelse

Statens forpligtelse til at sikre, at barnets forældre eller værge har hovedansvaret for barnets opdragelse. Statens forpligtelse til at vejlede og hjælpe med denne opgave.

ARTIKEL 19

Beskyttelse mod mishandling

Statens forpligtelse til at beskytte barnet mod alle former for mishand-

ling, begået af forældre eller andre, og til at forebygge alle former for mishandling og at afhjælpe deres virkninger, når de er sket.

ARTIKEL 20

Forældreløse børn

Statens forpligtelse til at sørge for særlig beskyttelse af børn, der har mistet deres forældre eller familie, og til at sikre alternativt pleje og eventuel adoption.

ARTIKEL 21

Adoption

Statens forpligtelse til at sikre, at adoption kun tillades, når det er til barnets bedste.

ARTIKEL 22

Flygtningebørn

Statens forpligtelse til at sørge for særlig beskyttelse af børn, som er flygtninge, eller som søger flygtningestatus, og til at samarbejde med ansvarlige organisationer om beskyttelse af og hjælp til flygtningebørn.

ARTIKEL 23

Handicappede børn

Det handicappede barns ret til at modtage den bedste form for hjælp,

Foto: UNICEF/Esther Hebe

omsorg og oplæring for at sikre barnet størst mulig selvtilid og mulighed for at leve et indholdsrigt og aktivt liv.

ARTIKEL 24

Sundhed

Barnets ret til at opnå den højst mulige grad af sundhed og at have adgang til sundhedsydelse og lægehjælp med særlig vægt på forebyggende sundhedspleje. Statens forpligtelse til at nedbringe børnedødeligheden og til at arbejde for afskaffelse af traditionelle skikke, der kan skade barnets sundhed.

ARTIKEL 25

Periodisk kontrol af børn på institution

Statens forpligtelse til regelmæssigt at vurdere forholdene for børn, der er anbragt i pleje- eller behandlingsøjemed.

ARTIKEL 26

Social sikkerhed

Barnets ret til at nyde godt af social sikkerhed.

ARTIKEL 27

Levestandard

Barnets ret til en tilfredsstillende

levestandard, forældrenes primære ansvar for at tilvejebringe denne og statens forpligtelse til at hjælpe, hvis det er nødvendigt.

ARTIKEL 28

Undervisning

Barnets ret til undervisning og statens pligt til at sikre, at grundskoleundervisningen er obligatorisk og gratis for alle børn, og at skolens disciplin er menneskeværdig.

ARTIKEL 29

Undervisningens målsætning

Samfundets ansvar for at sikre, at undervisningen er med til at udvikle barnets personlighed og evner, at den forbereder barnet til et aktivt liv som voksen, fremmer respekten for menneskerettighederne og udvikler respekt for barnets egne kulturelle og nationale værdier.

ARTIKEL 30

Minoriteter

Børn fra mindretals- og etniske gruppers ret til at leve i overensstemmelse med deres egen kultur og til at praktisere deres egen religion og tale deres eget sprog.

Foto: UNICEF/Esben Herboe

ARTIKEL 31

Hvile og fritid

Barnets ret til hvile, fritid og leg og deltagelse i kulturelle og kreative aktiviteter.

ARTIKEL 32

Børnearbejde

Statens forpligtelse til at beskytte børn mod at beskæftige sig med arbejde, der udgør en trussel mod deres helbred, undervisning og udvikling, og til at fastsætte en mindstealder for børns arbejde og en sikring af arbejdsforholdene.

ARTIKEL 33

Narkotikamisbrug

Barnets ret til beskyttelse mod brug af narkotiske midler og mod at blive inddraget i produktion eller distribution af sådanne midler.

ARTIKEL 34

Seksuel udnyttelse

Barnets ret til beskyttelse mod seksuel udnyttelse og mishandling, herunder prostitution og medvirken i pornografi.

Danmark undertegnede den 7. september 2000 en frivillig tillægsproto-

kol til artikel 34. Den udvider definitionen af børneprostitution og børnepornografi og forbyder tillige handel med børn. Blev ratificeret den 24. juli 2003.

ARTIKEL 35

Handel med og bortførelse af børn

Statens forpligtelse til med alle midler at forhindre handel med og bortførelse af børn.

ARTIKEL 36

Andre former for udnyttelse

Barnets ret til beskyttelse mod alle former for udnyttelse.

ARTIKEL 37

Tortur og straf

Statens forpligtelse over for børn, som er arresteret eller tilbageholdt. Forbud mod tortur, grusom eller nedværdigende behandling, afstraffelse, dødsstraf og livsvarigt fængsel. Barnets ret til menneskeværdig behandling under fængsling, til ikke at være fængslet sammen med voksne og til at opretholde forbindelse med sin familie.

ARTIKEL 38

Væbnede konflikter

Statens forpligtelse til at overholde

Foto: UNICEF/Esben Harboe

internationale aftaler om krigsførelse, herunder at sikre, at børn under 15 år ikke deltager i kamphandlinger, samt at begrænse rekrutteringen af 15-18 årige til de væbnede styrker. Overholdelse af princippet om, at alle børn, som er berørt af væbnede konflikter, skal nyde godt af beskyttelse og pleje.

Danmark undertegnede den 7. september 2000 en frivillig tillægsprotokol til artikel 38. Den udvider definitionen af beskyttelse af børn mod rekruttering og anvendelse i væbnede konflikter og hæver tillige aldersgrænsen fra 15 til 18 år. Blev ratificeret den 27. august 2002.

ARTIKEL 39

Rehabiliterende pleje

Statens forpligtelse til at sikre, at børn, der har lidt under misrøgt, mishandling eller udnyttelse, får den mest hensigtsmæssige behandling, så de kan integreres i samfundet igen.

ARTIKEL 40

Behandling i retssager

Det sigtede barns ret til at bevise sin uskyld, til retshjælp og til retfærdig

retslig behandling. Statens forpligtelse til at tage særlige hensyn til unge lovovertrædere og til at forsøge rehabilitering i stedet for straf.

ARTIKEL 41

Til barnets bedste

Nationale eller internationale love, der kan sikre børns ret bedre end indholdet i denne konvention, bør bringes i anvendelse, hvor det er muligt.

ARTIKEL 42

Offentlighedens kendskab til Konventionen

Statens forpligtelse til at gøre indholdet af denne konvention almindelig kendt i offentligheden, både blandt voksne og børn.

ARTIKEL 43

Nedsættelse af komite om Barnets Rettigheder.

ARTIKEL 44-54

Statens forpligtelse til at rapportere til komiteen. Kontrol med opfyldelsen af Konventionens hensigter. Underskrift, ratifikation, ikrafttrædelse og andre tekniske forhold vedrørende konventionen.

UNICEF
er FNs børnefond og verdens største
hjælpeorganisation for børn

UNICEF
blev oprettet i 1946 og modtog i 1965
Nobels Fredspris

UNICEF
har været med til at udarbejde
Børnekonventionen

UNICEF
arbejder for at sikre børns rettigheder
og grundlæggende behov som skole-
gang, rent vand og sundhedshjælp i
158 lande

UNICEFs
indtægter er frivillige bidrag fra
regeringer, firmaer og private

UNICEF Danmark
er **UNICEFs** danske afdeling

UNICEF Danmark
har til formål at oplyse om **UNICEFs**
arbejde for børn i nød og samle penge
ind til hjælpearbejdet

UNICEF Danmark
har udgivet en række oplysnings- og
undervisningsmaterialer om børns
rettigheder

Rekvirer en materialeliste på www.unicef.dk
eller i sekretariatet på unicefdk@unicef.dk og tlf. 35 27 38 00